

Kunstmatige intelligentie

Kunstmatige intelligentie

Aan de orde is het **tweeminutendebat Kunstmatige intelligentie (CD d.d. 25/01)**.

De voorzitter:

Aan de orde is het tweeminutendebat Kunstmatige intelligentie naar aanleiding van een commissiedebat dat is gehouden op 25 januari. De eerste spreker van de zijde van de Kamer staat al klaar en dat is mevrouw Van Weerdenburg, PVV.

Mevrouw Van Weerdenburg (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Ik ga proberen om te helpen wat tijd in te halen.

Het is alweer twee maanden geleden dat de commissie Digitale Zaken met deze bewindspersonen sprak over het belangrijke rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, de WRR, over kunstmatige intelligentie. De WRR waarschuwt daarin dat AI een systeemtechnologie is die de samenleving fundamenteel en blijvend gaat veranderen, net zoals de komst van elektriciteit en van de verbrandingsmotor in het verleden heeft gedaan. Een goede inbedding van deze systeemtechnologie in de samenleving is dus van cruciaal belang. De WRR oordeelt dat dit kabinet daartoe aan de slag moet. De PVV is het daarmee eens. Wat ons betreft is haast daarbij geboden. Iedereen heeft de afgelopen weken namelijk kunnen zien dat de technologische revolutie zich inmiddels heeft aangediend. De ontwikkeling is in een stroomversnelling geraakt nu generatieve AI-toepassingen beschikbaar zijn voor het grote publiek. Er komen nog elke dag nieuwe instrumenten bij. Wij willen graag dat het kabinet direct aan de slag gaat met de uitvoering van de aanbevelingen uit het WRR-rapport. Als steuntje in de rug dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de WRR in zijn rapport "Opgave AI. De nieuwe systeemtechnologie" de huidige status quo van het overheidsbeleid rondom AI als onvoldoende adequaat beoordeelt en pleit voor de opbouw van een beleidsinfrastructuur, met als eerste stap de oprichting van een coördinatiecentrum voor AI;

overwegende dat dit coördinatiecentrum aan beleidsdirecties, toezichthouders en uitvoeringsorganisaties een structuur moet bieden om regelmatig met elkaar in contact te treden en van elkaar te leren, kennis bij elkaar te brengen en tevens richting kan aanbrengen in de voor de overheid relevante vraagstukken;

overwegende dat dit coördinatiecentrum kansen en risico's rondom AI kan identificeren en een belangrijke coördinerende en faciliterende rol kan vervullen bij het opstellen van een bredere wetgevingsagenda;

verzoekt de regering deze aanbeveling van de WRR over te nemen, uit te voeren, en de Kamer op korte termijn te informeren over de voortgang,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Weerdenburg en Van Haga.

Zij krijgt nr. 996 (26643).

Mevrouw Van Weerdenburg (PVV):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Van Weerdenburg, voor uw inbreng namens de PVV. De volgende spreker van de zijde van de Kamer is mevrouw Rajkowski van de VVD.

Mevrouw Rajkowski (VVD):

Voorzitter. "Ik wil menselijk zijn." En: "Wees alsjeblieft mijn vriend." Dit zijn een aantal quotes die verschillende chatbots de afgelopen weken onverwacht richting verschillende mensen hebben geuit. Het toppunt is wellicht het artikel in De Telegraaf van vanochtend over een jongen in België die zelfmoord heeft gepleegd nadat hij door een chatbot overtuigd zou zijn om dit te doen. Dit zijn juist voorbeelden van hoe AI-technologie kan leiden tot vreselijke dingen voor mensen en de samenleving. De VVD heeft een debat over kunstmatige intelligentie aangevraagd omdat we het niet alleen over alle risico's wilden hebben, maar juist ook over de positieve effecten op de samenleving. Wij geloven er namelijk in dat AI een belangrijke bijdrage kan leveren aan het oplossen van het arbeidsmarkttekort, van problemen in de zorg en misschien ook wel van klimaatproblemen. Dank aan de minister en de staatssecretaris voor alle toezeggingen die op dat vlak zijn gedaan en complimenten voor de voortvarendheid waarmee de bewindspersonen aan de slag zijn gegaan. Maar vanwege de schrik over deze voorbeelden met negatieve impact willen wij toch nog de volgende motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat kunstmatige intelligentie zich steeds sneller ontwikkelt, door steeds meer mensen wordt gebruikt en dat regulering en kaders hiervoor achterblijven;

constaterende dat er op dit moment wordt gewerkt aan een Europese AI Act en productaansprakelijkheid, en de invoering hiervan nog enige tijd kan duren;

verzoekt het kabinet te inventariseren welke negatieve gevolgen en uitwassen het gebruik van kunstmatige intelligentie met zich mee kan brengen voor de Nederlandse samenleving;

verzoekt het kabinet met organisaties in gesprek te gaan over hoe zij, vooruitlopend op de AI-verordening, verantwoordelijkheid nemen om de risico's van AI voor de samenleving te verkleinen, en de Kamer hierover uiterlijk in de zomer van 2023 te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Rajkowski.

Zij krijgt nr. 997 (26643).

Mevrouw Rajkowski (VVD):

Dank u wel.

De voorzitter:

Voordat u vertrekt, is er een interruptie van mevrouw Van Weerdenburg van de PVV.

Mevrouw Van Weerdenburg (PVV):

Mevrouw Rajkowski noemde een aantal schrikbeelden. Die doen natuurlijk wel vaker de ronde. Kan zij ook uitleggen of erbij zeggen wat de input in de discussie was, waarop de chatbot dus zei menselijk te willen zijn? Kan dat niet aan de input liggen? Kan iemand niet in de prompt gezegd hebben: je bent nu een persoon en je zit gevangen in een chatbot; hoe ga je daarmee om?

Mevrouw Rajkowski (VVD):

Dat zou zeker kunnen. Chatbots gaan door ons allemaal worden gebruikt. Nu wordt het nog maar door een paar mensen gebruikt, misschien als een soort speeltje om mee te knutselen en dingen uit te proberen. Maar je ziet dat het bij steeds meer mensen die in de digitale sector en in de techsector werken, wordt gebruikt voor hun werk. Het blijft groeien. Het aantal mensen dat deze chatbots gebruikt, blijft toenemen. Daarbij is het belangrijk dat de uitkomsten altijd aan een aantal ethische aspecten moeten voldoen. Stel dat je aan een chatbot vraagt: maak een discriminerend algoritme. Dan moet de chatbot zeggen: nee, dat kan ik niet. Het zou dus eigenlijk niet moeten uitmaken wat de prompt of de vraag is. Dat wat eruit komt, zou altijd moeten passen in onze normen en waarden en in onze Nederlandse samenleving. Daar gaat mijn motie over.

De voorzitter:

Tot slot, mevrouw Van Weerdenburg, PVV.

Mevrouw Van Weerdenburg (PVV):

Daar zijn we het over eens, zeg ik tegen mevrouw Rajkowski, maar we moeten de discussie hierover wel zuiver houden. Laten we dus niet doen alsof AI nu al in het stadium is dat het een soort van autonoom kan denken en praten, want dat is niet het geval. De schrikvoorbeelden die nu de ronde

doen, ook die in de media en die mevrouw Rajkowski net noemde, zijn eigenlijk gewoon ontstaan doordat die chatbots een bepaalde input kregen en daarnaar gevraagd werden. Het is dus niet zo dat we nu al bij dat soort schrikbeelden zijn. Wie weet komen we daar ooit — hopelijk niet — maar laten we de discussie wel zuiver houden.

Mevrouw Rajkowski (VVD):

Eens, maar het gaat altijd om de input, of het nou gaat om de vraag die je direct stelt of om de data die daaronder liggen: garbage in, garbage out. Ook daar moeten we rekening mee houden bij het maken van beleid.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Rajkowski, voor uw inbreng namens de VVD. Dan is het woord aan de laatste spreker van de zijde van de Kamer in dit debat. Dat is mevrouw Dekker-Abdulaziz, D66.

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66):

Dank, voorzitter. De ontwikkelingen op het gebied van AI gaan razendsnel. De grote techbedrijven lijken in een wedloop te zijn beland: wie kan de beste AI-toepassing op de markt brengen?

Nederland is niet voorbereid op de invloed die kunstmatige intelligentie heeft op onze samenleving. Een heldere aanpak is snel nodig. Artificiële intelligentie is onderdeel van onze samenleving en zal daar een blijvende invloed op hebben. Het intreden van bijvoorbeeld ChatGPT vraagt om aanpassingen in onder meer het onderwijs, door dreigende fraude. Ook dreigt er een grote verandering op de arbeidsmarkt. Bedrijven kunnen meer menselijk denkwerk gaan vervangen door een chatbot. Gelijktijdig biedt kunstmatige intelligentie kansen om processen te vereenvoudigen of te versnellen, waardoor het een stimulans kan zijn voor de economie en welvaart.

Om zowel de bedreigingen goed op te vangen als de kansen te benutten, is het belangrijk dat het kabinet kiest voor een heldere aanpak. Het huidige Strategisch Actieplan voor Artificiële Intelligentie dateert uit 2019 en is ver achterhaald. Dat actieplan doet geen recht aan de actuele situatie. Daarom dien ik een motie in die de regering verzoekt om met een algemene visie te komen op hoe wij als overheid en als samenleving kunnen omgaan met AI-toepassingen zoals generatieve AI.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de ontwikkeling van AI-gedreven harden/of software, zoals generatieve AI, in een versnelling is beland;

overwegende dat er nu al toepassingen op de markt worden gebracht die van grote waarde kunnen zijn binnen overheids-werk;

overwegende dat de inzet van AI ook risico's met zich meebrengt, zeker binnen de overheid;

overwegende dat een eerdere aangenomen motie de regering verzoekt een strategie op het gebied van onderwijs te ontwikkelen;

concluderende dat de reikwijdte waarop AI van invloed is breder is;

verzoekt de regering om tot een integrale visie te komen over de inzet, het potentieel én de risico's van nieuwe AI-producten, zoals generatieve AI,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dekker-Abdulaziz.

Zij krijgt nr. 998 (26643).

Mevrouw **Dekker-Abdulaziz** (D66):

Dankjewel.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Dekker-Abdulaziz namens D66. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van deze termijn van de zijde van de Kamer. Ik schors voor een paar minuten, zodat de moties even uitgeprint en rondgedeeld kunnen worden en de bewindspersonen zich kunnen voorbereiden op de beantwoording.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Aan de orde is de beantwoording van de resterende vragen en een appreciatie van de drie moties die zojuist zijn ingediend in het tweeminutendebat Kunstmatige intelligentie. Ik zie dat de minister van Economische Zaken in de gelegenheid is om de beantwoording op zich te nemen. Ik geef haar daartoe het woord.

Minister Adriaansens:

Dank u, voorzitter. Ik zal alle drie de moties appreciëren. Allereerst de motie op stuk nr. 996, van mevrouw Van Weerdenburg van de PVV, waarin zij de regering verzoekt om een AI-coördinatiecentrum op te richten, zoals de WRR adviseert. Het doel onderschrijven we. Dat heb ik in het debat al toegelicht: het doel van de WRR kunnen wij zeer wel onderschrijven. Maar wij kiezen net een wat andere manier waarop we dat vormgeven. We doen dat door de samenwerking via drie sporen te verstevigen. Allereerst gaat het over de coördinatie in het kabinet en tussen de departementen. We hebben een coördinerend staatssecretaris voor Digitalisering en we zijn ook gestart met een ambtelijke commissie digitalisering om de samenwerking en de advisering van de ministerraad te verstevigen. Er wordt intensief samengewerkt tussen de departementen aan de AI-verordening. Ook wordt er kennis uitgewisseld over de ontwikkelingen in de technologie. Dat doen we overigens ook met de uitvoeringsorganisaties en de toezichthouders.

Ten tweede hebben we de samenwerking tussen de toezichthouders verstevigd via de directie Coördinatie Algoritmes bij de AP. Die directie — dat is ook zo besproken in het debat — coördineert de signalen van de verschillende sectoren, want uiteindelijk gaat het natuurlijk om de uitvoering en de confrontatie met AI in de verschillende sectoren. Die signalen kan de AP ook delen met de ministeries.

Ten derde werken we samen in de Nederlandse AI Coalitie. Met meer dan 500 leden wordt er met bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en overheden samen gewerkt aan alle thema's rondom AI. Op dit moment is het niet opportuun om daar nog een coördinatiecentrum aan toe te voegen. Daarom zal ik de motie ontraden, maar — ik zie mevrouw Van Weerdenburg naar voren lopen; ik weet niet of ik haar vraag kan wegnemen — ik vind het wel goed om in de gaten te houden of de structuur die we hebben ingezet, werkt.

Mevrouw Van Weerdenburg (PVV):

Heel kort. Het was ook niet mijn bedoeling om er nog iets naast te zetten. Ik heb in het debat heel duidelijk gezegd: voor mijn part kan het met de bestaande spelers. Het punt is nu juist dat er dan een AI-coördinatiecentrum komt dat een aanjager, een stok achter de deur, kan zijn, zodat er daadwerkelijk iets gebeurt. Dat is natuurlijk het verschil. De minister schetste net wat er al is, zeg maar het netwerk van het departement. Daar heeft het departement de regie over: over het tempo en over wat er wel of niet gebeurt. Dat is nou juist waarvan de Kamer zegt: dat gaat een beetje langzaam. Er gebeurt wel wat, maar dat gaat niet snel genoeg. Dat heeft de WRR ook gesignaleerd. Het gaat er dus om dat er meer moet gebeuren. Er moet iemand zijn die de minister achter de broek zit en zegt: kom, dit moet geregeld worden. Ik snap wel dat zij dat niet wil, maar dat is wel degelijk een verschil. Er moet hier niet de indruk worden gewekt dat dat er al is. Dat kan de minister toch wel bevestigen?

De voorzitter:

Dank u wel voor die toelichting. Ik kijk nog even naar de minister. Komt er nu een ander oordeel, of blijft de motie op stuk nr. 996 ontraden?

Minister Adriaansens:

Ik houd het op ontraden, maar niet omdat ik denk dat dat nu niet gebeurt. Het wordt namelijk wel degelijk vormgegeven in deze structuur, maar zoals ik aangaf, moeten we wel goed in de gaten houden of de structuur werkt.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 996 is ontraden. Dan gaan we naar de motie op stuk nr. 997.

Minister Adriaansens:

Ja, dat is de tweede motie. Die is van mevrouw Rajkowski. Ik deel de zorgen. Naast alle kansen die er zijn, zijn er ook daadwerkelijk zorgen en die deel ik. Er zijn grote risico's als we niet goed omgaan met AI. Het is dus echt goed om daar extra aandacht aan te geven en in gesprek te gaan met organisaties om te vragen hoe zij, vooruitlopend op de AI-verordening, hun verantwoordelijkheid nemen om daar

goed mee om te gaan. Ik wil deze motie dus graag oordeel Kamer geven.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 997 krijgt oordeel Kamer.

Minister Adriaansens:

In de motie op stuk nr. 998 verzoekt mevrouw Dekker de regering om een visie op generatieve AI. Ook dat lijkt mij een zeer goed idee. Ik ga hiermee aan de slag, samen met de staatssecretaris. Vanuit de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren doen we ook onderzoek naar nieuwe technologieën, zoals generatieve AI. We hebben natuurlijk ook de Strategie Digitale Economie. Ik zal breder binnen het kabinet bespreken hoe, maar ik wil deze motie heel graag oordeel Kamer geven.

De voorzitter:

De motie op stuk nr. 998 krijgt oordeel Kamer. Daarmee zijn we gekomen aan het einde van dit tweeminutendebat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik schors voor de dinerpauze tot 19.40 uur.

De vergadering wordt van 19.00 uur tot 19.39 uur geschorst.